

Terras da Comporta

Nieuwe ster

Golfbaan Monte Rei is al jaren de nummer 1 van Portugal, maar kreeg er dit jaar een geduchte concurrent bij. De Dunas Course van Terras da Comporta heeft alles in zich om razendsnel een prominente plaats in het Portugese golflandschap in te nemen.

› De baan ligt dicht bij de kust en hoewel je tussen de bomen zit, speelt wind vaak een rol.

Toen ik dit stuk land voor het eerst zag, dacht ik: dit is een 9 op een schaal van 1 tot 10 als je het hebt over grond om een golfbaan op te bouwen. Als het je dan niet lukt om als architect op z'n minst een 9 te scoren, dan heb je iets niet goed gedaan', zegt golfbaanarchitect David McLay-Kidd van DMK Golf design, terwijl hij uitkijkt over de par-5 twaalfde van de door hem ontworpen baan op een uurtje rijden van Lissabon. De van oorsprong Schotse maar al jaren in Amerika wonende ontwerper laat in de stilte die vervolgens valt geen ruimte om iets anders te doen dan zijn woorden, en daarmee de kwaliteit van zijn design, te bevestigen. Want het moet gezegd: de hagelnieuwe baan – op 5 oktober openden de deuren officieel, na een *soft launch* afgelopen voorjaar – is er een die zijn roem niet alleen al jaren vooruit gesneld was, maar die ook direct zal doorstoten naar de hoogste regionen van tal van ranglijsten.

José Cardoso Botelho, CEO van investeerder Vanguard Properties, vindt er

geen doekjes om dat dat precies het doel is van het hele project. 'We gaan alleen voor het beste van het beste. We investeren niet zomaar ergens in en geloven dat dit project alles in zich heeft om tot de absolute top te gaan behoren', aldus de Portugees die er met zijn bedrijf verantwoordelijk voor is dat de golfbaan en de rest van het gigantische project alsnog van de grond zijn gekomen.

Strepen door de rekening

Decennia geleden werden de eerste tekeningen gemaakt en het is ook alweer ruim vijftien jaar geleden dat de eerste spa de grond in ging. McLay-Kidd: 'Zelf ben ik er vanaf 2006 bij betrokken. De eerste streep door de rekening was de economische crisis van 2008, waardoor de stekker eruit ging. In 2012, nadat we een nieuwe 'go' hadden gekregen, kwamen we heel ver met de ontwikkeling: alle irrigatie was gedaan, de eerste negen waren compleet ingezaaid, de baan was groen en het was een kwestie van tijd voor de eerste golfers een bal konden slaan. Ik weet nog goed dat ik bij een ander project in een bespre-

king zat en dat mijn klant de krant opensloeg en zei: "Misschien moet je dit even lezen, David." Bleek dat de investeerder failliet was. Hoewel mijn directe opdrachtgever aangaf dat het voor de golfbaan geen enkel probleem zou zijn – wat natuurlijk niet waar was –, was ik binnen 48 uur vertrokken met al mijn materiaal en mensen.'

Daarna gebeurde er jarenlang nagenoeg niets. Er werd wat gemaaid en er werd nu en dan gesproeid, maar dat kon niet voorkomen dat de baan in 2019, toen McLay-Kidd met een nieuwe investeerder aan boord terugkeerde, in abominabele staat verkeerde. 'Er groeiden zelfs bomen in de bunkers!', zegt Rodrigo Ulrich, die de dagelijkse leiding heeft. 'We zijn direct aan de slag gegaan, hebben het grootste deel van het gras – en natuurlijk die bomen – verwijderd om de baan alsnog snel te kunnen openen.'

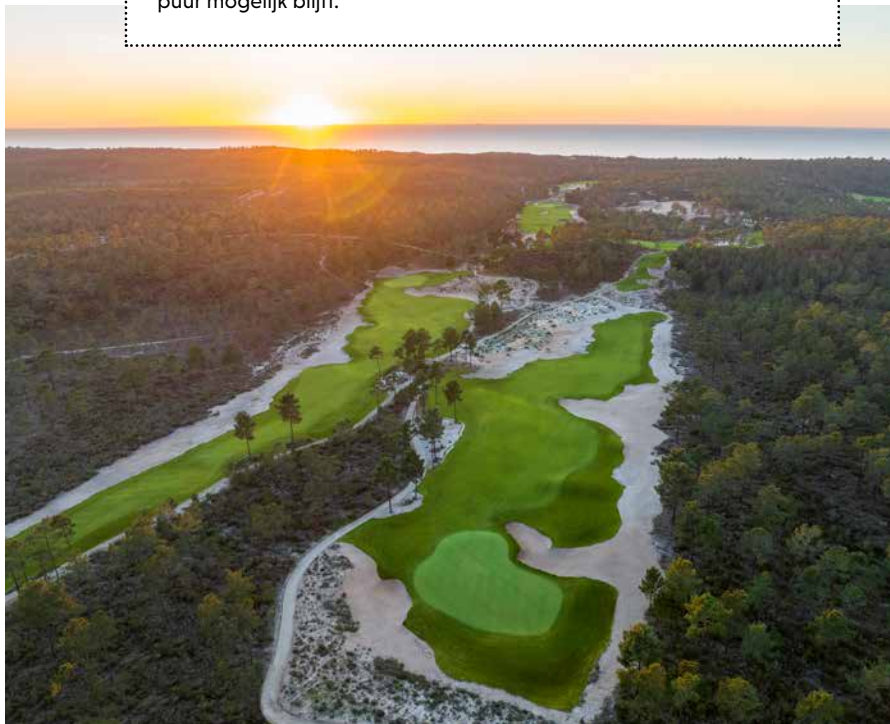
McLay-Kidd moet lachen als hij het de kleine Portugees hoort zeggen, zucht eens diep, en zegt dan met zijn typisch Schots-Amerikaanse accent: 'But then came covid. Het aanleggen van een golf-

baan duurt vaker lang, maar zo lang als dit project heb ik nog niet eerder meegeemaakt. We hebben hemel en aarde moeten bewegen om ervoor te zorgen dat ik nu en dan alsnog van Amerika naar Portugal kon reizen. Ik kan het je laten zien, hoor, foto's waarop ik helemaal alleen in het vliegtuig zit. Maar ik ben dankbaar dat Vanguard heeft geholpen om dat mogelijk te maken. Daardoor, en door de hulp van het team hier ter plaatse, zijn we nu eindelijk waar we jaren geleden al hoopten te zijn: bij de opening van een van de leukste banen die ik ooit aanlegde.'

Keuzes maken

Dat de gerenommeerde architect dat zegt, is meer dan een promotiepraatje en, gelet op zijn staat van dienst, ook meer dan een compliment aan zichzelf. Want de beperkte groep mensen die voor de officiële opening de baan al speelde, heeft precies hetzelfde oordeel over de nieuwe baan van de man die tevens verantwoordelijk was voor het ontwerp of re-design van onder andere Bandon Dunes, Fancourt en The Castle Course in St Andrews. 'Gek genoeg is dit pas mijn allereerste baan op het vasteland van Europa.' En, zo voegen we er zelf aan toe, ook een van de eerste banen die profiteert van de veranderde filosofie van DMK. Iets wat de architect zelf volmondig bevestigt. 'Rond 2020 waren de banen die ik ontwierp te moeilijk geworden, waardoor de kans dat je een leuke dag ging hebben voor veel golfers klein was. De aanpassingen die we hier hebben doorgevoerd ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp, waren klein, maar ze komen het spelplezier ten goede. Het is nog altijd een baan die voor problemen kan zorgen, maar je hebt keuzes. Voel je je goed, dan ga je voor de kleinere landingsgebieden. Ben je niet zo lekker op tik, dan is er altijd elders ruimte voor een makkelijkere route.' Lachend: 'Al levert die route dan onderweg wel weer andere problemen op. Neem de par-5 tweede. →

Puur – Het totale project beschikt over maar liefst duizend hectare en zal, naast twee golfbanen, op termijn ook zeshonderd woningen, meerdere hotels, winkels, een school en een kerk binnen de poorten herbergen. Ulrich: 'Maar wees niet bang dat je straks op de tee staat en het gevoel hebt dat mensen vanuit hun huis op je vingers staan te kijken. Er is zoveel ruimte dat het de bedoeling is dat de golfbaan zo puur mogelijk blijft.'

› Vanuit de lucht is niet alleen goed te zien dat er veel zand ligt, ook is direct duidelijk dat je opties hebt bij het spelen van de holes.

› De bunker naast de green van de par-3 veertiende doet bijna aandoenlijk aan, gelet op de enorme waste-area die er pal naast ligt.

→ Als je het durft, is er aan de linkerkant van de fairway een smalle doorgang die je een relatief makkelijke slag naar de green overlaat. Maar mis je daar de fairway, dan wordt het moeilijk je par te redden. En ga je rechts om de fairwaybunker heen, dan heb je weliswaar een makkelijker teeshot maar is je approach wel lastiger. Het gaat de hele ronde om keuzes maken. De vraag die je je elke hole moet stellen: neem ik mijn medicijn bij de eerste of bij de tweede slag?' McLay-Kidd zegt het met bijna satanisch genoegen.

Enkele voorbeelden

Het gaat te ver om alle keuzes op alle holes te benoemen, maar direct vanaf de eerste hole zien we wat McLay-Kidd bedoelt. Het grootste deel van de linkerkant van de fairway bestaat uit een enorme waste-area, terwijl er recht voor ons bunkers liggen. Het is eenvoudig om je drive – mits je natuurlijk van de juiste van de zes tees speelt – voor de bunker te houden, maar daardoor hou je wel vaak een blinde slag over naar de green. Waarbij je bovendien niet over één maar over twee bunkers heen moet. Kies je daarentegen de lijn waarbij je (een beetje of een beetje boel) van de waste-area in het spel brengt, dan heb je weliswaar een gevaarlijker teeshot, maar word je daarvoor beloond met een relatief eenvoudige slag naar binnen.

Of neem eerdergenoemde hole twee. Een par-5 dogleg naar links. De bunker in het midden van de fairway ligt voor veel spelers exact in het landingsgebied, waardoor je op de tee voor de keuze staat om links- of rechtsom te gaan. Kies je voor rechts, dan verleng je de hole behoorlijk. Ga je over links, dan verkort je hem aanzienlijk, maar verklein je het landingsgebied eveneens flink. En laten we voor de turn vooral ook de par-4 zevende en de par-4 achtste niet vergeten te noemen. Vanaf de backtees van zeven meet dit monster niet minder dan 457 meter, terwijl hole acht niet lang is maar gapende bunkers heeft die je vanaf de tee liggen aan te staren. Leg je je drive links op de fairway, dan heb je een wat langer ijzer naar binnen. Kies je de lijn van de bunkers, dan heb je óf een korte wedge over de bunker naar de green, of lig je – zoals op zoveel holes misschien wel – in het zand.

Linkscourse

Nog een paar voorbeelden? Ook de par-4 tiende heeft links een grote waste-area waar je niet in wilt liggen. Rechts is volop ruimte om dat te bewerkstelligen. Maar als je nou precies over de punt van het gebied speelt, heb je een carry van 170 meter nodig en zie je de green in elk geval een beetje. Met een beetje meer risico – zeg tweehonderd meter carry als je een →

GROEN

Terras da Comporta zet zichzelf in de markt als 'misschien wel het groenste project van heel Europa'. Al vinden ze het woord 'misschien' eigenlijk wat te bescheiden. 'Het is de eigenaars echt niet om greenwashing te doen', zegt director of golf Ulrich haast verontwaardigd als we naast de nog in aanbouw zijnde maar volledig uit hout opgetrokken proshop staan. 'De CEO is enorm begaan met het behoud van de planeet, en Vanguard doet daar grote investeringen in. Dat zie je overal terug. Alle

gebouwen, ook de hotels en de huizen, worden gemaakt van duurzaam materiaal waarvoor we een eigen fabriek hebben. We zijn volledig gasloos en huiseigenaren zijn verplicht om zonnepanelen aan te leggen en elektriciteit terug te leveren aan de gemeenschap. Hierdoor kunnen we tot tachtig procent van alle nodige elektriciteit zelf opwekken en zijn de huizen honderd procent CO₂-neutraal. Het is een Europese eis om dat vanaf 2050 te zijn, maar hier zijn we in 2023 al zover.'

'Vaak hoor ik mensen klagen dat ze zo moeilijk uit een bunker kunnen komen en dat ze niet richting de green kunnen spelen. Natuurlijk niet! Daarom is het ook een hindernis'

› Terras da Comporta is de eerste baan van David McLay-Kidd op het vasteland van Europa.

De Europese eis om in 2050 CO₂-neutraal te zijn wordt bij Terras da Comporta al in 2023 gehaald. Nergens wordt plastic gebruikt, water wordt spaarzaam ingezet, en alle gebouwen zijn gemaakt van duurzame materialen. Ook het clubhuis is opgetrokken uit hout.

→ paar meter meer links speelt – zie je het grootste deel van de green. En durf je volledig op je driver te vertrouwen én heb je 220 meter + in je langste club zitten, dan hou je niet meer dan een korte wedge over naar een green waar de birdie vervolgens voor het grijpen ligt. Althans... als je op het goede plateau ligt en je de subtiele slopes ziet. De greens kunnen razendsnel worden geprepareerd, maar er wordt vooral gekozen voor hard. 'Hoewel je de zee vanaf de baan nauwelijks ziet (alleen op weg naar de tee van dertien als je heel goed tussen de bomen links doorkijkt, red.), is dit een echte linkscourse. Geen links style, maar een echte links, ook volgens de strengste definities', aldus de Schotse ontwerper. 'Om die kwaliteiten optimaal tot hun recht te laten komen, moeten de greens hard zijn, net als de fairways. Een bal over de grond naar de vlag laten rollen, moet net zozeer een optie zijn als een hoog aangespeelde green. En het is natuurlijk niet alleen goed voor de manier van spelen maar ook voor een zuinig gebruik van de natuurlijke bronnen als de baan niet veel water vraagt. Er is voldoende grondwater aanwezig dat ze

kunnen gebruiken voordat het ondergronds en ongebruikt de zee in stroomt, maar daar willen we toch spaarzaam mee zijn. Voor het karakter van de baan, voor de natuur en dus om *'the ground game'* aan te wenden. Wees creatief!

Zand

Zand is echter zonder meer het voorname kenmerk van de baan. In de vorm van grote en diepe bunkers, maar meer nog door de overal aanwezige, enorme waste-areas. Al doet die naam de prachtige ruige stukken geen eer aan. Rommel is het namelijk zeker niet. Juist door deze enorme stukken zand, met hun prachtige lokale vegetatie, waan je je al snel op een linksbaan. Het kort gemaaid gras lijkt bijna zachtjes op de glooiende ondergrond gelegd. En hoewel je er liever niet in ligt, kun je er prima zonder straf uit wegkomen.

Iets wat niet gezegd kan worden van een groot deel van de bunkers. De ruige randen zijn vaak hoog. En ook al zul je je bal, ondanks de enorme hoeveelheden zand, zelden tot nooit vóór in de bunker terugvinden, je moet niet te heberig zijn om van die ene verliesslag uit het zand meer-

dere te maken. 'Dat is toch ook hoe het zou moeten zijn?', vraagt McLay-Kidd retorisch. 'Al te vaak hoor ik mensen klagen dat ze zo moeilijk uit een bunker kunnen komen en dat ze niet richting de green kunnen spelen. Natuurlijk niet! Daarom is het ook een hindernis. Eentje die je, een ongelukkig geraakte bal daargelaten, vrijwel altijd had kunnen ontwijken als je een andere keuze had gemaakt. Het slaan van een goede bal moet bijna net zo lonend zijn als het maken van een goede keuze. Niet iedereen kan dezelfde goede bal slaan, maar iedereen kan goede keuzes maken.' Waarna de architect even stil is en zegt: 'Gevaar is er genoeg op deze baan, maar alleen als je het wilt opzoeken. En weet je wat ik eigenlijk wil en in zekere zin ook verwacht? Dat de spelers hier op bijna elke hole hun telefoon tevoorschijn halen om een foto te maken, dat ze nadenken over wat ze gaan doen, dat ze elkaar opjutten om voor de tigerline te gaan en vooral ook dat ze na de ronde zeggen hoeveel lol ze hebben gehad.' ©

Met dank aan Azalea Group en Vanguard Properties